

Till Socialdepartementet  
Diarienummer: S2024/02246

## **Remissvar avseende Folkhälsomyndighetens hemställan om ändring av avgifter i förordningen (2019:223) om tobak och liknande produkter**

### **Inledning**

Hjärt-Lungfonden arbetar för att bekämpa hjärtkärl- och lungsjukdomar. Hjärt-Lungfonden finansierar vetenskapligt utvald och oberoende forskning på området och arbetar också med att sprida kunskap och har ett stort engagemang i olika samhällsfrågor gällande det förebyggande arbetet av våra sjukdomar. Det tobaks- och nikotinförebyggande arbetet är en central del av att förebygga sjukdomar i hjärt, kärl och lungor. Hjärt-Lungfonden ser med oro på den utveckling som nu sker med fler och fler nya nikotinprodukter som särskilt riktas till unga. Det är våra ungdomar som i framtiden kommer att få betala priset med sin hälsa på grund av det påverkansarbete som tobaksindustrin nu genomför för att få in nya nikotinister. Vi ser att historien upprepar sig och därför är det nu extra viktigt att arbeta med kontrollen och att det förebyggande arbetet får så mycket resurser som möjligt för att förhindra den nikotinepedemi vi bara ser början på.

### **Hjärt-Lungfondens anser**

Avgiftssystemet bör stödja folkhälsa – inte sänka kostnaden för skadliga produkter  
(punkt 2.2 och 3.1)

Hjärt-Lungfonden avstyrker förslaget att sänka avgifter för anmälan av tobaksprodukter, inklusive cigaretter, snus, rulltobak, övriga tobaksvaror samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Vi anser att det inte är förenligt med tobakslagen (2018:2088) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU (tobaksdirektivet) att sänka kostnaderna för aktörer vars produkter bidrar till ohälsa. Detta gäller särskilt i en situation där användningen av e-cigarett ökat markant bland unga och fördubblats i befolkningen inom loppet av två år. Mot bakgrund av de allvarliga hälsorisker som dessa produkter innebär, anser vi att avgifterna bör kvarstå på en hög nivå.

Hjärt-Lungfonden anser att avgiftssystem för tobaks- och nikotinprodukter inte enbart bör sträva efter att täcka sina egna kostnader utan kan även aktivt bidra till folkhälsomålen. Överskott inom den avgiftsfinansierade verksamheten bör användas till att förstärka det tobaksförebyggande arbetet särskilt för målgruppen barn och unga.

Det överskott som har uppstått inom avgiftsverksamheten bör återinvesteras i arbete som motverkar användningen av tobaks- och nikotinprodukter. I stället för avgiftssänkningar bör överskottet användas för att förstärka det tobaksförebyggande arbetet, exempelvis genom:

- stöd till kommuners kontrollköpsverksamhet
- tobaksavvänjningsprogram
- stöd till ideella organisationer som arbetar tobaksförebyggande

En sådan inriktning skulle bättre spegla de samhällskostnader och den sjukdomsburden som produkterna orsakar, samt ligga i linje med folkhälsopolitikens syfte.

Hjärt-Lungfonden instämmer i Folkhälsomyndighetens bedömning att avgifter inte bör differentieras utifrån företagsstorlek. Oavsett omsättning eller marknadsandel är det rimligt att alla aktörer som tillhandahåller dessa produkter också bär sin del av tillsynskostnaden.

#### Ny avgift för upphettade tobaksvaror (punkt 2.1)

Hjärt-Lungfonden tillstyrker förslaget att upphettade tobaksvaror ska omfattas av en särskild tillsynsavgift. Dessa produkter har hittills inte omfattats av avgiftssystemet trots att de innehåller nikotin och tobak, vilka medför hälsorisker och bidrar till beroende.

Vi anser att en ny avgift är ett nödvändigt steg för att möjliggöra effektiv tillsyn och undvika att produkten hamnar i en oreglerad gråzon.

Avgiftsnivån bör spegla tillsynsbehovet och ligga i paritet med andra jämförbara tobaksprodukter.

#### Framtida justeringar av avgifter (punkt 2.3)

Hjärt-Lungfonden delar uppfattningen att stabilitet i avgiftssystemet är viktigt för att skapa förutsägbarhet för såväl marknadsaktörer som tillsynsmyndighet.

Produktutveckling, nya nikotinleveranssystem och alternativa distributionskanaler kan, och kommer sannolikt, snabbt förändra marknaden. Det finns också en risk att vissa produkter medvetet utformas för att undvika befintlig reglering.

#### **Ytterligare övrigt**

Till slut vill vi även uppmärksamma att tobaksindustrin har bjudits in att lämna synpunkter på denna remiss. Med hänsyn till industrins väldokumenterade intressekonflikter i frågor som rör folkhälsa och regleringen av deras bransch ser vi det som särskilt angeläget att beslutsfattare förhåller sig kritiskt till sådana inspel i linje med artikel 5.3 i WHO:s tobakskonvention.

*Kristina Sparreljung, Generalsekreterare*